

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:424

av **Christina Örnebjär m.fl. (L)**

Barns rätt till umgänge med närstående personer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen så att barns rättigheter stärks vad gäller umgänge med för dem viktiga personer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Barns rätt till umgänge med en förälder regleras idag i föräldrabalken. Enligt den har barnet alltid rätt till umgänge med båda sina föräldrar oavsett om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet eller om barnet står under den ena förälderns vårdnad. I undersökningar gjorda av exempelvis Barnombudsmannen kan man dock utläsa att umgänget oftast utgår från föräldrarnas önskemål och inte barnens. I praktiken kan en förälder kräva att träffa sitt barn men ett barn inte att träffa en förälder. Umgänge behöver heller inte betyda att barnet och föräldern träffar varandra utan kan handla om kontakt i annan form, exempelvis telefonsamtal eller brev.

Barnets vårdnadshavare har också ett ansvar för att barnets behov av umgänge med någon annan som står det särskilt nära så långt möjligt tillgodoses. Skulle så inte ske kan socialnämnden väcka talan om umgänget i domstol men det är ovanligt att det sker. De röster som oftast höjs är far- och morföräldrar som vill ha rätt till umgänge med sina barnbarn. Barns rätt till umgänge rör dock fler än så. Många barn har till exempel fler än två föräldrar. Det kan handla om familjer där det finns fyra föräldrar, två mammor och två pappor men också familjer där barnet vuxit upp med en styvförälder. Idag har barn ingen juridisk rätt till dessa, utan det saknas skydd för barns rätt till umgänge med personer som inte är dess vårdnadshavare. Den som tilldelas vårdnaden kan helt hindra barnet från umgänge och kontakt med personer som i praktiken har fungerat som barnets föräldrar sedan barnet föddes.

En del av barns rätt till umgänge som allt för ofta helt förbises är barns rätt till sina syskon. Det handlar dels om hel-, halv- eller styvsyskon som skiljs åt när föräldrarna

separerar, dels om barn som placeras i samhällets vård. Enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) har föräldrar och vårdnadshavare rätt till umgänge med utgångspunkt i barnets bästa. För syskon finns inte någon motsvarande rätt.

Barnets rätt till respekt för familjelivet är i princip skyddad av Europakonventionen. Domstolen har bland annat slagit fast att minderåriga syskon har rätt till umgänge med varandra. I svensk lagstiftning saknas dock den rätten. I ”Se Barnet!”, betänkande av 2014 års vårdnadsutredning som kom under våren 2017 finns överhuvudtaget inte någon diskussion kring barns rätt till sina syskon. I forskningsprojektet ”Välfärd i samhällsvården?” önskar mer än hälften av de placerade barnen mer kontakt med sina syskon. Det saknas dock kunskap om hur vanlig syskonsplittring är och orsakerna till det och inte minst hur barnen själva skulle vilja ha det.

Lagstiftningen bör ses över så att barns rättigheter stärks vad gäller umgänge med för dem viktiga personer.

Christina Örnebjär (L)

Barbro Westerholm (L)

Nina Lundström (L)

Birgitta Ohlsson (L)